

Is er
leven *na*
de dood?

Arie van der Stoep

BIJ DIT BOEKJE

Dit boekje is bedoeld om te bemoedigen en om antwoorden te geven. God wil dat we hoop hebben en dat we weten welk vooruitzicht ons wacht, als we ons vertrouwen op Hem stellen.

Over wat na de dood komt, zijn er nogal wat vragen en heerst bij tallozen onzekerheid. Ook bij veel christenen. Wie echter die vragen eerlijk onder ogen ziet, heeft de beste kans om er een antwoord op te krijgen. Want het 'handboek' van de christen, de Bijbel, spreekt hierover duidelijke taal.

In dit boekje willen we dan ook ontdekken welke antwoorden de Bijbel geeft op die vraag 'Is er leven na de dood?' en op vragen die ermee samenhangen. Want de Bijbel is gebleken een betrouwbare gids te zijn, zowel op het gebied van de levensvragen als ten aanzien van de toekomst.

Bij het bespreken van dit onderwerp heb ik geprobeerd om zo direct mogelijk op de vragen in te gaan en om de antwoorden van de Bijbel zo concreet mogelijk weer te geven. Daarbij is het soms nodig om ook de achtergronden van die antwoorden te laten zien, evenals het verband waarin ze staan. Maar het belangrijkste bij het lezen van dit boekje blijft toch om alle aandacht te geven aan de aangehaalde bijbelteksten.

Want wie de confrontatie met de antwoorden van de Bijbel durft aan te gaan en oprecht bereid is de woorden te geloven van Psalm 119:105 - 'Uw woord (= de Bijbel - AvdS) is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad' - zal zeker vinden wat hij zoekt, en zal ontdekken:

de Bijbel geeft het antwoord!
Arie van der Stoep.

Hoofdstuk 2

WIE IS DE MENS?

Drie dimensies

We zijn gewend om over de mens te praten als over een wezen dat bestaat uit een lichaam en een ziel. Maar de Bijbel zegt dat de mens nog een dimensie heeft. Hij is ook een geestelijk wezen. Anders gezegd, de mens is niet alleen lichaam en ziel, maar ook geest. Wat dat betekent, begrijpen we, als we lezen hoe God de mens schiep.

Genesis 1:27.

En God schiep de mens **naar zijn beeld; naar Gods beeld** schiep Hij hem...

God openbaart zich in de Bijbel als de Vader, als de Zoon en als de Heilige Geest. Dat zijn de **drie dimensies van God**. Toen God de mens schiep, wilde Hij dat de mens een beeld van Hemzelf zou zijn, dat dus in hem God zichtbaar zou zijn voor alle schepselen in de hemel en op de aarde. Daarom schiep Hij hem als een wezen dat **eveneens drie dimensies** heeft. Naar dit plan van God is de mens lichaam (je kunt hem aanraken), ziel (je ontdekt bij hem onder andere emoties, verstand, intuïtie, een wil) en geest.

Maar waarom moest de mens ook geest zijn? De reden ligt in wat Jezus zei in het Evangelie naar Johannes:

Johannes 4:24a.

God is geest...

Als de mens een beeld van God moet zijn, dan **moet ook hij dus geest zijn**. Anders ontbreekt het belangrijkste element dat het mogelijk maakt om hem op God te laten lijken, die geest is. Bovendien kan er tussen God en hem alleen sprake zijn van **communicatie** op het niveau van het geestelijke, als ook de mens geest is. En alleen zo, dus door communicatie van geest tot geest, kan de mens met Hem **een relatie** hebben. Dat onderscheidde - en onderscheidt nog steeds - de mens van de dieren.

Hieruit zien we nog iets moois, namelijk dat God de mens onder andere schiep om temidden van zijn schepping met iemand een relatie te kunnen hebben. Hij wilde zelfs nog meer. Hij wilde dat die iemand in zijn schepping aanwezig zou zijn **namens Hem**. En dat die aanwezigheid zich zou kunnen doen gelden zowel op het niveau van het geestelijke als op het niveau van het lichamelijke, dus van het onzichtbare zowel als van het zichtbare. God wilde dus een mens die namens Hem in die schepping God, die geest is, **als zichtbare persoon** zou vertegenwoordigen en daarin een actieve rol zou spelen.

Dat scheppen van de mens in zijn derde dimensie van het geest-zijn, wordt in de Bijbel beschreven:

Genesis 2:7.

Toen formeerde de HEER God de mens van stof uit de aardbodem en **blies de levensadem in zijn neus**; also werd de mens tot een levend wezen ('een **levende ziel**' - Staten Vertaling, = een ziel, een wezen, waarin de adem van het leven, het eeuwige leven, het leven uit Godzelf als geest, te vinden was - AvdS).

De beschrijving van de schepping van de mens wijkt hierin af van die van de schepping van de dieren. Zij werden geschapen en zijn gewoon levende wezens, zonder meer.

Maar over de mens staat geschreven dat God bij hem de levensadem in zijn neus blies.

Het woord 'adem' of 'levensadem' wordt in de Bijbel regelmatig verbonden met het woord 'geest', als het over de mens gaat. De mens had iets uit Gods adem, iets uit zijn eigen Geest, ontvangen, om daardoor als geest met Godzelf verbonden te kunnen zijn en Hem te kunnen begrijpen. **Hij ademt dus geest.**

Die relatie tussen adem en geest vinden we terug in meer bijbelteksten. Job zegt bijvoorbeeld:

Job 27:3-4.

Zolang mijn **adem** nog ten volle in mij is, en de **geest van God in mijn neusgaten**, zullen mijn lippen waarlijk geen onrecht spreken, en zal mijn tong geen bedrog uiten.

Job grijpt hier duidelijk terug op de wijze waarop God de mens schiep, zoals die beschreven wordt in Genesis 2:7 (zie hierboven). Hij zegt: 'De geest van God is in mijn neusgaten. Ik adem geest. **Ik ben dus geest.** En die geest komt uit God. En zolang die geest nog in mij is en ik een levend mens ben die dus als zodanig met God verbonden is, zal ik geen onrecht spreken.'

Die eenheidsrelatie tussen de woorden '(levens-)adem' en 'geest' vinden we ook bij Jesaja. In de nu volgende tekst laat God door deze profeet nog eens zien, dat Hij zelf de mens **tot een geestelijk wezen** heeft geschapen en dat de geest van die mens voor Hem kostbaar is. Want hoewel de mens sinds het paradijs de persoonlijke relatie met God onmogelijk heeft gemaakt en ver van Hem is verwijderd, kan God de gedachte niet verdragen, dat daardoor de geest van de mens zou bezwijken, dat wil zeggen: voor eeuwig uit zijn nabijheid, buiten de relatie met Hem, zou blijven en daardoor verloren zou gaan en eeuwig in duisternis zou verkeren. God wil voor de mens

die tot Hem komt, een weg effenen, waarlangs Hij hem vergeving kan schenken van zijn kwaad, dat is van zijn ongehoorzaamheid en afkerigheid van God:

Jesaja 57:16.

Want Ik zal niet altoos twisten noch voor eeuwig toornig zijn, anders zou **de geest** (van de mens - AvdS) voor mijn aangezicht bezwijken, terwijl Ik toch zelf **de levensadem** heb gegeven (Jakobus 4:5b zegt: 'De geest die Hij in ons deed wonen, begeert Hij met jaloesheid' = Hij kan het niet verdragen dat de geest van de mens aan iemand anders zou toebehoren of dat hij verloren zou gaan - AvdS).

De woorden die Jesaja in deze tekst uitspreekt zijn Gods eigen woorden. God zegt ze zelf door hem heen. In die woorden wordt eerst het woord 'geest' genoemd en vervolgens wordt dit vervangen door het woord 'levensadem'. 'Levensadem' en 'geest' hebben hier dus dezelfde betekenis. Ze spreken over de geest van de mens die uit God gekomen is en die een deel is van zijn wezen als mens. En God kan het niet verdragen dat die geest, die levensadem, in de confrontatie met Hem zou bezwijken, terwijl God hem zelf heeft gegeven als deel van zijn mens-zijn.

Uit dit alles zien we nóg iets, namelijk dat **de geest van de mens het meest wezenlijke, het diepste, intiemste deel van zijn persoonlijkheid** is. Door zijn geest kan hij met God verbonden zijn en met Hem communiceren. Maar ook: als zijn geest bezwijkt, verloren gaat, dan gaat hij daarmee als totale mens verloren. Deze centrale plaats van de geest blijkt ook uit de rest van dit Bijbel-hoofdstuk, waar onder andere door God gezegd wordt: '.. bij de verbrijzelde en nederige van geest woon Ik...'

Daaruit begrijpen we ook dat zijn geest dát deel van zijn persoon is, dat **bedoeld is om de leiding te hebben** in zijn wezen, in heel zijn manier van bestaan. Zijn geest is de

beslissende factor in zijn wezen. Als zijn geest met God verbonden is, is hij in staat om bijvoorbeeld alle delen van zijn hart te onderzoeken en om na te gaan of daar iets is dat zijn relatie met God in de weg staat. Spreuken zegt:

Spreuken 20:27.

De geest van de mens is een lamp van de HEER, doorzoekende al de schuilhoeken van het hart.

Nogmaals: de mens is een geestelijk wezen. En de consequentie daarvan is dat hij als geestelijk wezen ook de kenmerken van het geest-zijn in zich draagt. Die openbaren zich op het moment dat hij sterft.

De geest van de mens na het sterven

Een bijzonder kenmerk van een geest is, dat je hem niet kunt vernietigen. Hij is geen materie. Zo blijft ook het diepste wezen van de mens, het meest wezenlijke deel van zijn persoonlijkheid, zijn geest, **altijd voortbestaan**, ook als het lichaam sterft. Zijn geest is immers voortgekomen uit de eeuwige God?

Over dit eeuwige voortbestaan van de geest van de mens spreekt bijvoorbeeld de Prediker op een beeldende manier. Hij zegt:

Prediker 3:21.

Wie bemerkt, dat de **adem van de mensenkinderen opstijgt naar boven** (= onsterfelijk is, in de geestelijke wereld een plaats zoekt - AvdS) en dat de adem van de dieren neerdaalt naar beneden in de aarde (= sterfelijk is, vergaat, niet verbonden is met geest en dus terugkeert tot waaruit hij is voortgekomen: de stof, het aardse, het niet-geestelijke - AvdS)?

Prediker gebruikt deze beeldende manier van schrijven, om uit te drukken dat **de adem** (lees: de geest) **van de**

mens in de geestelijke wereld een rol blijft spelen, terwijl de adem van de dieren verdwijnt, omdat deze adem niet genomen is uit de Geest van God, maar slechts een lichamenlijk gebeuren is.

Prediker zegt: 'Wie bemerkt dat dit zo is?' Daarmee geeft hij aan dat dit inderdaad zo is. Ook al zie je dat niet aan de buitenkant.

In hoofdstuk 12 gaat hij er nog wat dieper op in:

Prediker 12:1a + 7.

Gedenk dan uw Schepper in uw jongelingsjaren... voordat het stof (= uw lichaam - AvdS) weerkeert tot de aarde, zoals het geweest is, en **de geest weerkeert tot God**, die hem geschonken heeft.

Vers 7 van dit hoofdstuk (wat na de stippen komt) is een deel van een heel lange zin. Om de inhoud van dat vers leesbaar te maken, is hier ook vers 1a (wat vóór de stippen staat) opgenomen. De Prediker laat zien dat het heel belangrijk is om al vroeg in je leven je op God te richten, Hem te zoeken. Want eenmaal **vergaat het lichaam tot stof**, het keert terug tot de aarde. Maar wat gebeurt er met je geest? Nu, zegt de Prediker, die keert weer tot God. Dat wil zeggen: je **geest komt weer ter beschikking van God** en Hij bepaalt wat er met jouw geest (met jouw persoonlijkheid dus) op dat moment zal gebeuren. Het is van groot belang, dat je geest dan al met God verbonden is en de relatie met Hem is hersteld, zodat je in zijn nabijheid kunt blijven, ook na het sterven.

De Prediker beaamt hier dat de geest van de mens blijft voortbestaan. Ook uit Jezus' woorden aan het kruis zien we dat Hij dit wist en dat Hij, dat wil zeggen: zijn geest, na zijn sterven in handen van God, zijn Vader, terug zou komen. Daarom kwam Hij, vlak voordat Hij aan het kruis stierf, ertoe om tot zijn Vader te roepen:

Lucas 23:46.

En Jezus riep met luider stem: **Vader, in uw handen beveel ik mijn geest.**

Dat deze gebeurtenis zou plaatsvinden, werd ongeveer duizend jaar voor zijn dood al geprofeteerd door koning David, toen deze profetisch dezelfde woorden uitte (Psalm 31:6):

Psalm 31:6.

In uw hand beveel ik mijn geest; Gij verlost mij, HEER, getrouwe God.

Uit deze woorden van Jezus en David blijkt dat zij beiden God als hun zekerheid, hun veiligheid en hun tehuis zagen, een plaats waar hun geest, waar zij als persoon, kunnen wonen.

Ook Habakuk herinnert God er nog eens aan, dat de mens na het sterven voortbestaat en dat zijn bestaan niet ongedaan kan worden gemaakt, ook niet door geweld van mensen die ons doden:

Habakuk 1:12.

Zijt Gij niet vanouds (= is uw bestaan niet een bestaan vanaf alle eeuwicheden? - AvdS), HEER, mijn God, mijn Heilige? **Wij sterven niet** (= ook wij bestaan dus voort - AvdS).

Conclusie

Na het voorgaande kunnen we nu de conclusie trekken:

Er is een voortbestaan van de mens na zijn sterven.

Hiermee hebben we in feite de vraag beantwoord, die de titel vormt van deze studie. Maar achter die vraag naar het al of niet voortbestaan van de mens liggen nog meer

vragen verborgen. En de eerste vraag die tegelijk met dit antwoord opduikt, is:

Wartoe leeft de mens dan, wat is de reden van zijn bestaan, waarom is hij er voor eeuwig?

Dit is een vraag naar de bestemming van de mens.

Gods bestemming voor de mens

Die bestemming vindt de mens bovenal in God, die hem schiep. Om daarover informatie te krijgen, kunnen we het beste weer lezen wat het boek Genesis over de schepping van de mens zegt. Genesis geeft aan dat God daarbij een plan voor zijn leven maakte, waarin zijn bestemming voor hem wordt weergegeven:

Genesis 1:26.

En God zei: Laat Ons mensen maken **naar ons beeld, als onze gelijkenis** (= **die mijn zonen zullen zijn** - die betekenis kunnen we opmaken uit Genesis 5:3 - AvdS), **opdat zij heersen** over de vissen van de zee en over het gevogelte van de hemel en over het vee en **over de gehele aarde** en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt.

Gods bestemming voor de mens is volgens dit vers tweeledig:

- a. **In een persoonlijke relatie met God**, die de oorsprong is van zijn leven, als zijn zoon verbonden zijn en **zijn beeld weerspiegelen**.
- b. Namens God **over de aarde regeren** en die beheren en beschermen (zie ook Genesis 2:15).

Het eerste deel van wat Genesis aangeeft als Gods bestemming voor de mens, toont aan dat de mens van vandaag het bereiken van zijn bestemming ten diepste